

Lieta C-219/22**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 28. marts

Iesniedzējtiesa:*Rayongericht Nessebar* (Bulgārija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2022. gada 25. marts

Apsūdzētais kriminālprocesā:

QS

Pamatlietas priekšmets

Kriminālprocess pret Rumānijas valstspiederīgo QS par noziedzīgu nodarījumu atbilstoši *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss, Bulgārija, turpmāk tekstā – “NK”) 343.b panta 1. punktam, kuru viņš ir izdarījis Bulgārijā pārbaudes laikā, kas viņam tika noteikts ar tādu iepriekšēju spriedumu par Rumānijā spēkā esošā Kriminālkodeksa 336. panta 1. punktā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ar kuru viņam tika piemērots nosacīts brīvības atņemšanas sods, kura izpilde tika apturēta uz diviem gadiem.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija; LESD 267. pants

Prejudiciālais jautājums

Vai **Padomes Pamatlēmuma (2008. gada 24. jūlijs) 2008/675/JI par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā** 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir ietverts NK 68. panta 1. punktā, skatītā kopā ar NK 8. panta 2. punktu, kurā ir paredzēts, ka valsts tiesa, kurā ir iesniegts pieteikums par tāda soda izpildi, ko iepriekš ar spriedumu ir piemērojusi citas

dalībvalsts tiesa, šajā nolūkā, nosakot faktisko izpildi, var mainīt pēdējā soda izpildes nosacījumus?

Savienības tiesību normas un judikatūra

Padomes Pamatlēmums (2008. gada 24. jūlijs) 2008/675/JI par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā: 1.–3. pants

2021. gada 15. aprīļa spriedums C-221/19, ECLI:EU:C:2021:278

2017. gada 21. septembra spriedums C-171/16, ECLI:EU:C:2017:710

2018. gada 5. jūlija spriedums C-390/16, ECLI:EU:C:2018:532

Valsts tiesību normas

NK: 8., 66., 68. un 343.b pants.

Nakazatelno-protsesualen kodeks (Kriminālprocesa kodekss, Bulgārija; turpmāk tekstā – “NPK”): 306., 381., 382. un 383. pants

Bulgārijas Republikas *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa, turpmāk tekstā – “VKS”) spriedumi: VKS III Krimināllietu nodaļas 2019. gada 2. janvāra spriedums 2018. gadā ierosinātā krimināllietā un VKS II Krimināllietu nodaļas 2021. gada 26. februāra spriedums 2020. gadā ierosinātā krimināllietā

Īss pamatlītas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Turdas [*Turda*] tiesa ar 2019. gada 3. aprīļa spriedumu, kas galīgi tika apstiprināts ar Klužas [*Cluj*] apelācijas tiesas nolēmumu, kas savukārt stājās spēkā 2019. gada 24. jūnijā, notiesāja Rumānijas valstspiederīgo QS, kurš dzīvo Sibijā [*Sibiu*], Rumānijas Republikā, ir neprecējies, ir jau bijis tiesāts un ir students, 2018. gadā uzsāktā procesā par noziedzīgu nodarījumu atbilstoši Rumānijas Kriminālkodeksa 336. panta 1. punktam ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, kura izpilde tika apturēta nosacīti, nosakot pārbaudes laiku uz diviem gadiem.
- 2 Pārbaudes laikā, 2020. gada 1. septembrī, QS izdarīja noziedzīgu nodarījumu atbilstoši Bulgārijas Republikas NK 343.b panta 1. punktam. Viņš 2020. gada 1. septembrī ap plkst. 2.04 vadīja “Dacia” markas vieglo transportlīdzekli Nesebaras [*Nessebar*] pilsētas stadiona tuvumā atpūtas kūrorta “Slanchev Bryag” virzienā ar alkohola koncentrāciju asinīs virs 1,2 promilēm, proti, 2,29 (divi komats divdesmit deviņi) promiles, kas tika pienācīgā kārtā pārbaudīts ar alkometru “Dräger Alcotest 7510”. Ar Nesebaras apgabaltiesas lēmumu, kas stājās spēkā 2022. gada 9. martā un ar ko tika apstiprināta vienošanās [starp likumpārkāpēju un prokuratūru] 2021. gadā ierosinātā krimināllietā, kurā valsts var celt apsūdzību, par šo noziedzīgo nodarījumu QS tika piemēroti šādi sodi:

brīvības atņemšana uz trim mēnešiem, kas atbilstoši *Zakon za izpalnenie na nakazaniata i zadarzhaneto pod strazha* (Likums par sodu izpildi un apcietinājumu, turpmāk tekstā – “ZINZS”) 57. panta 1. punkta 3) apakšpunktam sākotnēji ir jāizcieš saskaņā ar vispārējiem nosacījumiem, naudas sods 150,00 levu (BGN) apmērā un transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz divpadsmit mēnešiem atbilstoši NK 343.d pantam, skatītam kopā ar tā 343.b panta 1. punktu un 37. panta 1. punkta 7) apakšpunktu.

- 3 *Rayonna prokuratura Burgas* (Burgas rajona prokuratūra), Nesebaras reģionālais departaments, pārstāvis atbilstoši NK 68. panta 1. punktam lūdza izpildīt Klužas apelācijas tiesas krimināllietā piespriesto brīvības atņemšanas sodu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, jo nodarījums 2021. gadā Nesebaras rajona tiesā ierosinātajā procesā ir ticis izdarīts Klužas apelācijas tiesas noteiktajā pārbaudes laikā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 4 Turpinājumā izklāstīto iemeslu dēļ iesniedzējtiesa uzskata, ka lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nozīme pareiza lēmuma pieņemšanā pamatlietā.
- 5 Ar Padomes Pamatlēmumu (2008. gada 24. jūlijs) 2008/675/JI par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā tiek ieviests princips, ka ir jāparedz nosacījumi, ar kādiem dalībvalstī kriminālprocesā pret personu ir jāņem vērā iepriekšējie spriedumi, kas pret to pašu personu par citu nodarījumu ir tikuši pasludināti citā dalībvalstī. Minētajā pamatlēmumā ietvertie principi tika transponēti Bulgārijas tiesībās ar NK 8. panta 2. punkta tiesību normu. Atbilstoši tam citā Eiropas Savienības dalībvalstī pasludināts un stājies spēkā spriedums par nodarījumu, kas ir sodāma rīcība Bulgārijas Kriminālkodeksa izpratnē, tiek ņemts vērā kriminālprocesā, kas pret šo pašu personu tiek veikts Bulgārijas Republikā.
- 6 Atbilstoši pamatlēmuma 3. panta 1. punktam katra dalībvalsts nodrošina to, ka kriminālprocesā pret personu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ņem vērā spriedumus, kas attiecībā uz to pašu personu par citiem faktiem iepriekš pieņemti citās dalībvalstīs un par ko informācija ir saņemta saskaņā ar piemērojamiem instrumentiem par savstarpēju tiesisko palīdzību vai informācijas apmaiņu no sodāmības reģistra, tiktāl, ciktāl ņem vērā iepriekšējus pašu valstī taisītus spriedumus, un to, ka tiem paredz tiesiskās sekas, kas ir līdzvērtīgas iepriekšējo savas valsts spriedumu sekām. Pamatlēmuma 3. panta 3. punktā ir paredzēts, ka tam, ka ņem vērā citās dalībvalstīs iepriekš taisītus spriedumus, kā noteikts 1. punktā, sekas nav tādas, ka jaunā procesa dalībvalsts iejaucas iepriekš pieņemtos spriedumos vai jebkādos lēmumos saistībā ar to izpildi, vai arī atceļ vai pārskata tos.
- 7 Eiropas Savienības Tiesa vairākos spriedumos ir interpretējusi pamatlēmuma 3. panta 3. punktu. 2021. gada 15. aprīļa spriedumā C-221/19 tā nolēma, ka Padomes Pamatlēmuma (2008. gada 24. jūlijs) 2008/675/JI par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā 3. panta

3. punkts, skatīts kopā ar tā 14. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir atļauts pasludināt spriedumu, ar ko nosaka kumulatīvu sodu, kurš aptver ne tikai vienu vai vairākus sodus, kas iepriekš piespriesti attiecīgajai personai dalībvalstī, kurā šis spriedums, ar ko nosaka kumulatīvo sodu, ir pasludināts, bet arī vienu vai vairākus sodus, kas tai piespriesti citā dalībvalstī un kas atbilstoši Pamatlēmumam 2008/909, kurš grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299, ir jāizcieš pirmajā minētajā dalībvalstī, ar nosacījumu, ka ar minēto spriedumu, ar ko nosaka kumulatīvu sodu, attiecībā uz pēdējiem minētajiem notiesājošiem spriedumiem tiek ievēroti nosacījumi un ierobežojumi, kuri izriet no šī pamatlēmuma 8. panta 2.–4. punkta, 17. panta 2. punkta un 19. panta 2. punkta.
- 8 Ar 2018. gada 5. jūlija spriedumu C-390/16 Tiesa nolēma, ka Padomes Pamatlēmums (2008. gada 24. jūlijs) 2008/675/JI par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā LESD 82. panta gaismā ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstī saistībā ar jaunu kriminālprocesu, kas ierosināts pret personu, galīga notiesājoša nolēmuma, ko iepriekš pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa attiecībā uz šo pašu personu saistībā ar citiem nodarījumiem, ņemšana vērā ir atkarīga no tādas iepriekšējas īpašas atzīšanas procedūras kā pamatlietā, ko veic pirmās minētās dalībvalsts tiesas.
- 9 Saskaņā ar 2017. gada 21. septembra sprieduma C-171/16 rezolutīvās daļas 3. punktu Pamatlēmuma 2008/675 3. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka valsts tiesa, saņēmusi izpildei pieteikumu par kopējā brīvības atņemšanas soda noteikšanu, tostarp ņemot vērā sodu, kas uzlikts ar citas dalībvalsts tiesas iepriekš pasludinātu notiesājošu spriedumu, šādā nolūkā groza šā soda izpildes kārtību.
- 10 No minētā pamatlēmuma un Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem, kuros ir interpretēti tā noteikumi, var secināt, ka vispirms dalībvalstij, kurā ir ticis uzsākts jaunais kriminālprocess, ir jāņem vērā citā dalībvalstī pasludinātais spriedums bez nepieciešamības veikt izpildes uzsākšanas procedūru. Situācija pamatlietā ir tieši tāda pati, jo Rumānijā spriedums tika pasludināts pirms Bulgārijā pasludinātā sprieduma. No Turdas tiesas 2019. gada 3. aprīlī pienācīgā kārtā (ar tiesiskās palīdzības juridisko instrumentu starpniecību) pieprasītās notiesāšanas 2018. gadā uzsāktajā procesā, kas tika galīgi apstiprināta ar Klužas apelācijas tiesas lēmumu, kurš stājās spēkā 2019. gada 24. jūnijā, ir redzams, ka notiesātajai personai par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu atbilstoši Rumānijā spēkā esošā Kriminālkodeksa 336. panta 1. punktam ir ticis piespriests brīvības atņemšanas sods uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, kura izpilde tika apturēta nosacīti, nosakot pārbaudes laiku uz diviem gadiem (līdz 2021. gada 24. jūnijam). Pamatojoties uz pirmstiesas procesā, izmantojot savstarpējo juridisko palīdzību, savāktu informāciju, tika konstatēts, ka nodarījums Rumānijā spēkā esošā Kriminālkodeksa 336. panta 1. punkta izpratnē atbilst Bulgārijas Republikas NK 343.b panta 1. punktā aprakstītajam nodarījumam – transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā. Persona pārbaudes laikā, 2020. gada 1. septembrī, Bulgārijas Republikā izdarīja noziedzīgu nodarījumu atbilstoši NK 343.b panta 1. punktam. Tāpēc ar lēmumu, kas stājās spēkā 2022. gada 9. martā, par vienošanās [starp

likumpārkāpēju un prokuratūru] apstiprināšanu, viņam tika piespriests trīs mēnešu brīvības atņemšanas sods, kas vispirms bija jāizcieš ar vispārējiem nosacījumiem saskaņā ar ZINZS 57. panta 1. punkta 3) apakšpunktu. Šādos gadījumos NK 68. panta 1. punktā ir paredzēts, ka notiesātajai personai ir jāizcieš arī nosacīti apturētais brīvības atņemšanas sods, ja viņš pārbaudes laikā ir izdarījis citu tīšu noziedzīgu nodarījumu, par kuru valsts var celt apsūdzību un par kuru viņam tiek piespriests brīvības atņemšanas sods, pat ja notiesāšana notikusi pēc minētā termiņa beigām.

- 11 Tāpēc ir jāsecina, ka atbilstoši NK 68. panta 1. punktam ir konstatējami visi priekšnoteikumi, lai izpildītu Klužas apelācijas tiesas piespriesto brīvības atņemšanas sodu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem: notiesātā persona pirms pārbaudes laika beigām (pirms 2021. gada 24. jūnija) izdarīja vēl vienu tiešu noziedzīgu nodarījumu (2020. gada 1. septembrī, atbilstoši NK 343.b panta 1. punktam), par kuru valsts var celt apsūdzību, un tāpēc viņam tika piespriests (trīs mēnešu ilgs) brīvības atņemšanas sods. No otras puses, Pamatlēmuma 2008/675/JI 3. panta 3. punkta tiesību normā ir paredzēts, ka tam, ka ņem vērā citās dalībvalstīs iepriekš pieņemtus spriedumus, kā noteikts 1. punktā, nav tādas sekas, ka jaunā procesa dalībvalsts iejaucas iepriekš pieņemtos spriedumos vai jebkādos lēmumos saistībā ar to izpildi, vai arī atceļ vai pārskata tos.
- 12 No tā izriet, ka, pirmkārt, iesniedzējtiesai atbilstoši NK 68. panta 1. punktam, skatītam kopā ar tā 8. panta 2. punktu, ir jāņem vērā sekas un jāizpilda Rumānijas tiesas iepriekšējais spriedums. Otrkārt, pamatlēmuma 3. panta 3. punktā ir noteikts, ka lēmums par soda izpildi netiek pārskatīts. Tā kā šajā lietā nav runa par parastu pārskatīšanu, bet gan atbilstoši NK 68. panta 1. punktam par likumā noteiktu pienākumu izpildīt sodu (t.i., tiesai ir saistoši NK 68. panta 1. punktā paredzētie priekšnoteikumi, un tā nepārbauda pēc sava ieskats iepriekšēju spriedumu, kura izpilde ir tikusi apturēta nosacīti uz noteiktu laiku), un Eiropas Savienības Tiesa līdz šim nav skatījusi lietas par saikni starp pamatlēmuma 3. panta 3. punktu un NK 68. panta 1. punktu (vai attiecīgi ar citās tiesību sistēmās ietvertiem līdzīgiem noteikumiem), ir nepieciešama minēto tiesību normu interpretācija. Tas tā ir tāpēc, ka saskaņā ar pamatlēmumu soda izpildes kārtības pārskatīšana nav pieļaujama un tā lēmumi ir Eiropas Savienības Tiesa. Tomēr šie spriedumi atšķiras no izskatāmās lietas (piemēram, no faktiem lietā C-171/16, kurā 2017. gada 21. septembrī tika pasludināts spriedums, atbilstoši kuram ir aizliegts grozīt citā dalībvalstī piespriestā soda izpildes kārtību, nosakot kopējo brīvības atņemšanas sodu). Iesniedzējtiesas ieskatā pamatlīetas būtība ir atšķirīga, jo soda izpildes kārtība netiek grozīta pēc Bulgārijas tiesas ieskats, bet gan izriet no Bulgārijā spēka esošas imperatīvas normas, proti, NK 68. panta 1. punkta, kas neļauj tiesai pašai pieņemt lēmumu, bet gan, ja ir izpildīti visi priekšnoteikumi (kā šajā lietā), uzliek tiesai pienākumu izpildīt sodu, kura izpilde ir tikusi apturēta nosacīti uz attiecīgo pārbaudes laiku.
- 13 Bulgārijas tiesu judikatūrā šis jautājums ir ticis apskatīts tikai pakārtoti. 2019. gada 2. janvāra spriedumā 2018. gadā ierosinātā krimināllietā [VKS]

III Krimināllietu nodaļa izklāsta, ka ārvalsts tiesas sprieduma neatzīšana ir šķērslis tikai iespējai to izpildīt Bulgārijā. Turpretim tā neliedzot ņemt vērā tā sekundārās sekas, kas saskaņā ar likumu un judikatūru esot šādas: nodarījuma kvalifikācija jaunajā kriminālprocesā, NK 23.–25. panta noteikumu piemērošana; soda izpildes apturēšana nosacīti vai **izpilde, pamatojoties uz NK 68. pantu**, izvērtējums par to, vai pastāv vainu pastiprinoši apstākļi, bēgšanas un/vai atkārtotas izdarīšanas riska pamatojums un citi. 2021. gada 26. februāra spriedumā 2020. gadā uzsāktā kriminālprocesā VKS II Krimināllietu nodaļa izklāsta, ka ar [NK] 8. panta 2. punktā ietvertu tiesību normu tiek nodrošināta Bulgārijas tiesību atbilstība Padomes Pamatlēmumam 2008/675/JI un tā ir spēkā, ņemot vērā citā dalībvalstī pasludinātu spriedumu pret vienu un to pašu personu, bet par citiem nodarījumiem (3. panta 1. punkts), piemēram, ņemot vērā NK 23. un 25. panta piemērošanu. Taču norādes šajos spriedumos bija ietvertas piemēru veidā, un NK 68. panta 1. punkta piemērošana nebija attiecīgajās tiesu iestādēs veikto pārbaužu pamatā.